

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Andreæ Vallensis Vvlgo Del Vavlx Andanensis, I. V. D. Et
In Alma Academia Lovaniensi SS. Canonum Professoris
Ordinarii, Paratitla Ivris Canonici Sive Decretalivm D.
Gregorii Papæ IX. Svmmaria Ac ...**

Delvaux, André

Coloniæ Agrippinæ, 1686

§. 1. Quid sit donatio & Quotuplex.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62177)

ri dederit, id est fidejufferit, §. Si vero in personam, *instit.* De satisfactionibus. Unde obiter notandum est, verba aliquando improprie sumi pro subiecta materia, ut in d. c. Odoar *ius verba adone a cautione.*

Sanè Philippus Palcher, Rex Gallia, referente Choppino *Politia sacra lib. 3. cap. 2. num. 2.* vetuit bona mobilia Clericorum pro debito apprehendi, & venire publice seu subhastari, quantumvis Pontificibus iniurius. Et Clemens VII. per *Bullam incip. Cum ex multorum*, decrevit causas cessionis vel discussionis bonorum, aut dilationis quinqueannalis, expediendas infra brevem terminum. Paulus verò III. per *Bullam incip. Nota*, vetuit litteras moratorias per quoscumque Judices concedi. Zypæus d. tit. ubi subjungit, Edicto anni 1540. presbyteros, si adsistant, quos vulgò Banca ruptos seu Fallitos vocant, eorumve occultent bona, puniri per apprehensionem temporalium; ac solutiones hodie non impediri per exceptionem non numeratæ pecuniæ: cui hodie locum non esse, censuit Concilium Brabantia: 4. *Sep. samb. 1545.*

8. Alioqui si quis per errorem indebitum solverit, qui repeti solutum possit, dubium non est, *toto Tit. D. De condict. indeb.* Sed quia hoc casu actor intendit se debitum solvisse, & reus negat, quaritur, uter probare debeat, quod fuerit indebitum. Distinguit Pontifex in *cap. ult. hoc tit.* hoc modo: Si reus idemque creditor, fateatur sibi solutum esse, sed neget fuisse indebitum, quod solutum est, tunc actori incumbet probatio, indebitum solutum fuisse quia ei incumbit probatio, qui agit; contraque actorem præsumptio est juris, cum nemo præsumatur jactare suum, nec verisimile sit, quemquam tam esse supinum in rebus suis, ut solvat aliquid, quod non debet. Sin reus neget, sibi solutum esse, & actor probeat, tunc rei erit probare debitum fuisse, quod solutum est, quia jam præsumptio juris est contra reum, propter mendacium, *l. Cum de indebito 25. D. De probationibus.*

TITULUS XXIV.

De Donationibus.

§. I.

Quid sit Donatio & quotuplex.

1. 2. Donatio unde dicta & definitio.
3. Duplex est, mortis causa, & inter vivos.
4. Mortis causa donatio in quo legatis aequiparatur.
5. Donatio inter vivos qua fit.
6. 7. Illam faciliè revocari, hanc non nisi ex certa causa.

Quamquam verius sit, donationem de jure novissimo esse contractum, & quidem stricti juris, *l. Eum 22. & l. Hereditatem 28. D. eod.* (quamvis an contractus sit nominatus, an verò innominatus, disputent Interpp. Bart. *ad l. iurisgenium 7. D. De pactis, Jason. ad l. Cum mora 6. Cod. De transact.* tamen summum Pontificem imitari, rectè eam à contractibus separamus, & subijcimus Tit. *De solutionibus*; tum quia magis pertinet ad causam liberalitatis, quam obligationis seu contractus quandoquidem qui donat, non id agit, ut alterum sibi obliget, quod contractibus est proprium, sed ut donatarium, id est eum, cui donat, beneficio afficiat; nec aliam ob causam det, quam ut liberalitatem exerceat: tum ut paulatim à donationibus propriis de quibus hic agendum, ad ultimas voluntates, quæ etiam sunt quædam donationes, sed improprie, perveniamus.

1. Dicitur autem Donatio à Donando, quasi Dono datum vel Doni datio, *l. Senatus 35. §. 1. D. De mortis causa donat.*

2. Definiri proinde potest liberalitas, quæ nullo jure cogente exercetur, *l. 1. in prin. l. Donari 29. D. hoc tit. l. Donari 28. D. De reg. juris.* Exercetur inquam, donando vel remittendo: nam remissio certi alicujus juris donatio est *l. Si quis 12. D. de novationibus. & similibus.*

2. Donationum alia est mortis causa, alia inter vivos. Mortis causâ donatio, est quæ fit propter mortis suspensionem; ita scilicet, ut donator exprimat se mortis causâ donare, vel aliunde

aliunde ita donare constat: alias enim præsumitur absolute & inter vivos donare, licet expressus & in extremis vitæ constitutus donec, *l. si a 42. in fine D. de mortis causa donat.* Ac propterea impropria hæc donatio est, quia non fit ex mera liberalitate, ut perpetuo res fiat donatarii, sed ut certis casibus ad donatorem redeat, *l. 1. D. d. t.*

4. Cum verò ob mortis fiat suspicionem, ad exemplum legatorum, modus acquirendi domini est civilis, quia dominium rei donatæ à morte donantis transfertur in donatarium extra traditionem, sicut legatum transit in legatarium, *l. 1. §. 2. D. de Publ. in rem act.* & ferè legatis exæquat. Nam & eodem modo revocatur, & morte donatoris demùm confirmatur, & Lex Falcidia, quæ legatis modum imponit, etiam ad donationis mortis causâ porrecta est.

5. Dico, ferè quia naturâ & substantia differt donatio causâ mortis à legato. Neque enim perficitur nisi consensu duorum, scilicet donatoris & donatarii, cum legatum solius testatoris consistat voluntate. Et qui donat mortis causâ, potest sibi hanc legem imponere, ne rem donatam revocare possit, *l. Si alienam 13. §. fin. D. de mortis causa donat.* quod non potest, qui legat, *l. Si quis 12. D. de legat. §. fideicom. l. 3.*

6. Inter vivos donatio est, quæ fit sine ulla mortis suspicionem, ex mera liberalitate, & ea merè ac proposito, ut res donata statim fiat accipientis, nec ullo casu ad donatorem revertatur. Et ideo semel perfecta hujusmodi donatio temerè revocari non potest: in quo distinguitur à donatione causâ mortis, quæ faciliè revocatur. Primum quidem, si facta tali donatione in infirmitate, & valuerit dein donator. Latè Costalius *ad l. Non omnia 19. D. Si certum petatur* Secundò, si donatarius ante donatorem decesserit, *l. Si filiofamilias 23. de mortis causa donat.* Tertiò, si donatorem ponituerit donationis, *l. Non omnis in princ. §. 1. Qui mortis 35. D. d. t.* si quidem donans causâ mortis, mavult quidem donatarium habere rem donatam, quam hætedem suam, magis tamen se, quam donatarium. In quo posteriori rursus distinguitur à donatione inter vivos. Datur autem ad hanc revocandam conditio ob causam datam, vel utilis in rem a Rio, *l. Qui mortis 30. §. d. l. Senatus §. 3. d. t.*

7. Dixi, non posse temerè revocari, quia ex

certis causis potest, veluti ob ingratitude[m] donatarii probatam; ut si probetur impius inanus, vel atrocis inurias, vel grave damnum donatori intulisse, vel vitæ ejus insidiatum, revocari quidem tunc potest à donatore, non tamen ab ejus hærede, *c. ult. h. t. l. fin. Cod. eod.* Idque obtinet, licet adjecta esset clausula in instrumento donationis, de re non revocanda ob ingratitudinem. Quod si tamen aliquid horum factum sit à donatario, & donator tacuerit, nec revocaverit donationem, non poterit postea donatoris hæres donationem eodem nomine revocare; cum revocatio illa fiat ad vindictam ingratitude[m], quæ vindicta cum persona donatoris extinguitur, *d. c. ult. in fin. h. t.*

Similiter probabile est, donationem omnium bonorum, vel maioris partis, (quam validam multi probabiliter existimant, per *l. 8. C. de revoc. can. 1. §. Cod. de inoffic. donat.*) revocari per subsequentiam liberorum, justorum scilicet, vel per subsequens matrimonium, non etiam naturalium aut beneficio Principis natalibus restitutorum, per *text. in l. Si unquam Cod. de revoc. don. ad quam latè Tiracq. etiam si facta esset Ecclesiæ, can. Licet §. ibi Glos. xvii. qu. 4.*

§. II.

Qualis in dubio fieri debeat interpretatio donationis inter vivos.

1. Donationes hujusmodi plenissimè interpretantur.
2. Ultimas voluntates plenius.
3. Contractus plenè.

1. **Q**uoniam verò donatio hæc inter vivos ex mera liberalitate proficiscitur donatoris, ideo in dubio, hoc est quando non constat satis ex verbis, quid donator senserit, latissima fit interpretatio pro donatario, *c. Cum dilecti 6. hoc tit.* ut accipiatur id, quod donatio est commodissimum, nempe donatorem non id, quod est minimum, sed quod est summum, donare voluisse. Et propterea si quis donaverit aliquem ex suis equis, nec appareat, de quo senserit aut quem donare voluerit, optimus præstare debet, quia præsumit lex & Canon hanc fuisse mentem & intentionem donatoris, ut optimum donaret, cum ex mera liberalitate donet, *d. c. Cum dilecti* Pari modo si Episcopus cum consensu patris utatur

R r 2

hæc